

نستان اسلامي جمهوري دولت
د لوړو زده کړو وزارت
بُست پوهنتون
طب پوهنځی

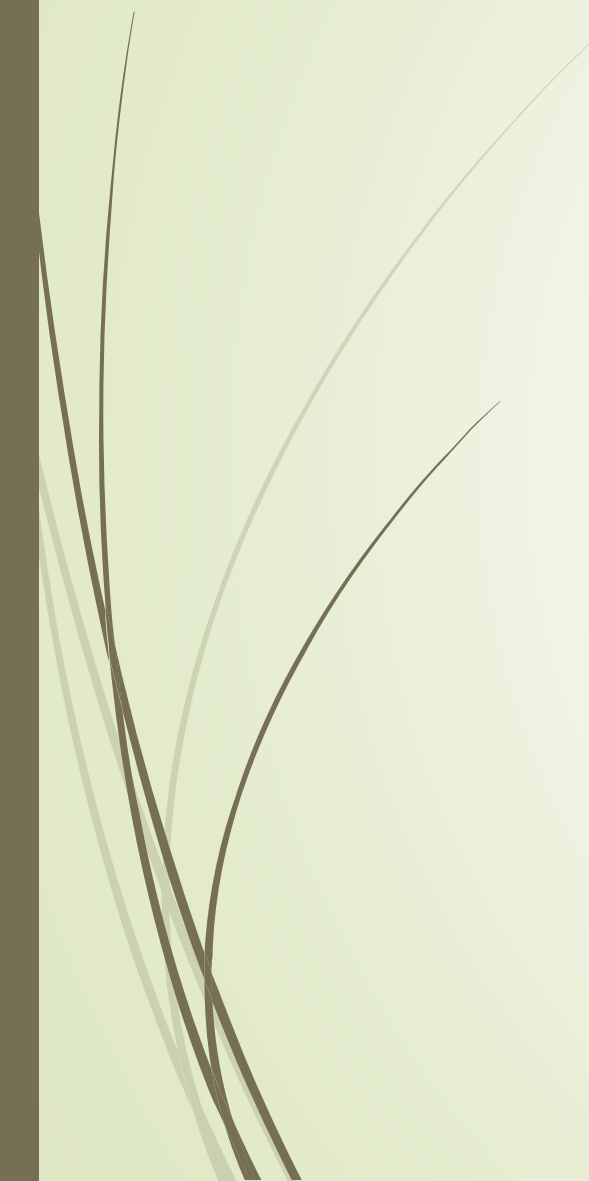
ترمينالوژي

Suffixes

Bost university

Ketabton.com

Contents

1. Define a suffix
2. Noun Suffixes
3. Adjective Suffixes
4. Forming Plurals.
5. Give examples of how suffixes are used.
6. Recognize and use some general noun, adjective, and plural suffixes used in

suffix

د لنډو کلمو يا د کليمو لړۍ ده چې د root په پای کې اضافه شي ترڅو د دې يعني ريښې معنی تعديل او متغيره کړي. وروستاړۍ معمولاً يو لغت د فعل، اسم، او صفت په ډول ښيي او د لغت په پای ورافضاځه کيږي. د اسم د جوړولو تر ټولو غوره لاره د فعل په پای کېښې د وروستاړې وړ اړ کول دي، يعنې که چيرې موږ د يوه فعل پاينۍ حيصه کېښې يو وروستاړی ورافواوو کوو دا په اصل کې موږ يو اسم لاسته راوړو.

SUFFIX	VERB - NOUN	VERB - NOUN	VERB - NOUN
-AL condition, quality	arrive - arrival approve - approval	deny - denial propose - proposal	refuse - refusal dismiss - dismissal
-ANCE / ENCE action, state, condition or quality	attend - attendance accept - acceptance	prefer - preference insure - insurance	refer - reference exist - existence
-ATION / TION action or resulting state	educate - education inform - information	eliminate - elimination declare - declaration	combine - combination immigrate - immigration
-SION action or resulting state	confuse - confusion decide - decision	divide - division revise - revision	impress - impression profess - profession

Noun suffixes

یو وروستاری کیدای شی چی وښیې چی یو لغت اسم دی که صفت لکه په لاندې مثالونو کېږي:

یوه لغت د صفت شکل ورکول: که موږ چیری د myel/o رېښه (چی د هډوکي د مغز په معنی ده) باندی د oid وروستاری اضافه کړو نو په نتیجه کېږي به یو صفت حاصل شی چی myeloid څخه عبارت دي چی یو صفت یا adjective دی ، چی معنی یې ده د هډوکي مغزي یا د هډوکي د مغز اړوند. او که چېرې په همدې رېښې باندې oma وروستاری ور اډ کړو نو myeloma خپله یو اسم دی چی د هډوکي د مغز سالم سرطان ته ویل کیږي.

Examples:

■ -ism = condition, state, of theory	• Hyperthyroidism, Darwinism, Mendelism
■ -tion = condition	• Contraction, relaxation
■ -ist = specialist	• Psychiatrist
■ -er = one who	• Radiographer
■ -ity = quality	• Sensitivity, conductivity

- **-ism**(حالت)
- **-tion**(حالت)
- **-ist**(متخصص)
- **-er**(د شخص لپاره)
- **-ity**(څرنګتیا، کیفیت)

Noun Suffixes

TABLE 2-1 Suffixes That Mean “Condition Of”

SUFFIX	EXAMPLE	DEFINITION OF EXAMPLE
-ia	phobia <i>FŌ-bē-a</i>	persistent and exaggerated fear
-ism	alcoholism <i>AL-kō-hol-izm</i>	impaired control of alcohol use
-sis*	acidosis <i>as-i-DŌ-sis</i>	acid condition of body fluids
-y	tetany <i>TET-a-nē</i>	sustained muscle contraction

*The ending -sis may appear with a combining vowel, as -osis, -iasis, -esis, or -asis. The first two of these denote an abnormal condition.

- (غیرې نورمال حالت، مریضې) -ia
- (غیرې نورمال حالت، حالت) -ism
- (حالت، مریضې، عمل) -sis
- (عمل، حالت) -y
- (د نفی په معنی) -a

یادونه: که ووغوړو چی یو وروستاری په کوم کتاب کښې ولیکو نو مخکې یې دش لیکو!

TABLE 2-2 Suffixes for Medical Specialties

SUFFIX	MEANING	EXAMPLE	DEFINITION OF EXAMPLE
-ian	specialist in a field of study	physician <i>fi-ZISH-un</i>	practitioner of medicine (from root <i>physi/o</i> , meaning "nature")
-iatrics	medical specialty	geriatrics <i>jer-ē-AT-riks</i>	study and treatment of the aged (from root <i>ger/i</i> , meaning "old age")
-iatry	medical specialty	podiatry <i>pō-Dī-a-trē</i>	study and treatment of the foot (from root <i>pod/o</i> , meaning "foot")
-ics	medical specialty	orthopedics <i>or-thō-PĒ-diks</i>	study and treatment of the skeleton and joints (from root <i>ped/o</i> , meaning "child," and prefix <i>ortho</i> , meaning "straight")
-ist	specialist in a field of study	cardiologist <i>kar-dē-OL-ō-jist</i>	specialist in the study and treatment of the heart (from root <i>cardi/o</i> , meaning "heart")
-logy	study of	physiology <i>fiz-ē-OL-ō-jē</i>	Study of function in a living organism (from root <i>physi/o</i> , meaning "nature")

یادونه د ټټوری ته د اسم وروستاری هم ویل کیږي یعنی اکثریت وخت د اسم په پای کېنې راځي یا کوم توری چی په ټټپای ته رسېدلی وی اسم دی ، البته اکثریت وخت.

جدول تشریح (۲-۲) د

- (اړه لرل ، د ځانگړتيا ، په خپل بخش کښې زدکړی کول) -ian
- (طبي تخصص يا متخصص) -iatrics
- (طبي تخصص يا متخصص) -Iatry
- (طبي تخصص يا متخصص) -Ics
- (په خپل بخش کې تخصص کول) -ist
- (پوهه ، علم) -logy

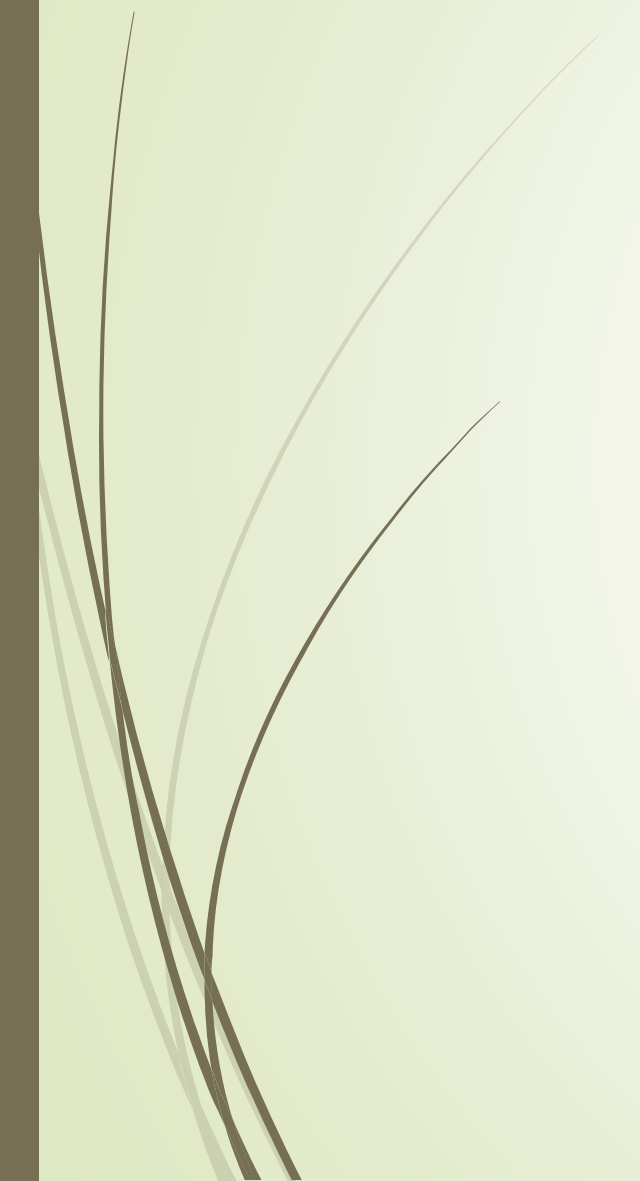
د sis-وروستاري کيدای شي چې د ځينې نښلونکي واولونو سره جوخت وموندل شي لکه په لاندې مثالونو کې:

- (غیرې نورمال حالت ، حالت) -osis
لکه په osteoporosis کې چې یو اسم دی چې که په لنډ ډول ووايم د کلسيم په نشتوالي کې د هډوکو د نړيو کيدلو حالت ته ويل کېږي.
- (غیرې نورمال حالت) -iasis
لکه په lithiasis کې چې یو اسم دی ، چې معنی یې ده په مثاني يا پښتورگو کې د ريگو يا ډبرو پيدا کېدلو مریضۍ ته ويل کېږي.
- (غیرې نورمال حالت) -esis
لکه په genesis کې چې یو اسم دی ، معنی یې ده وده او پيدايښت.
- (حالت) -asis
لکه په lithiasis کې .

Adjective suffixes

که چیری مو کوم صفتی وروستاری د رېښې په پای کېښې اضافه کړو نو په نتيجه کېښې یو صفت حاصلېږي لکه په لاندي) ۲-۳) جدول کېښې:

TABLE 2-3 Suffixes That Mean “Pertaining to” or “Resembling”		
SUFFIX	EXAMPLE	DEFINITION OF EXAMPLE
-ac	cardiac CAR-dē-ak	pertaining to the heart
-al	skeletal SKEL-e-tal	pertaining to the skeleton
-ar	muscular MUS-kū-lar	pertaining to muscles
-ary	dietary dī-e-tar-ē	pertaining to the diet
-form	muciform MŪ-si-form	like or resembling mucus
-ic*	metric ME-trik	pertaining to a meter (unit of measurement) (Fig. 2-3)
-ical (ic + al)	anatomical an-a-TOM-i-kl	pertaining to anatomy
-ile	febrile FEB-rīl	pertaining to fever
-oid	toxoid TOK-soyd	resembling toxin (poison)
-ory	respiratory RES-pi-ra-tor-ē	pertaining to respiration
-ous	venous VĒ-nus	pertaining to a vein

-
-
1. salivary (pertaining to saliva) —**ary**
 2. Pelvic (pertaining to the pelvis)-**ic**
 3. Neurotic (pertaining to neurosis)-**tic**
 4. Fibrous (pertaining to fibers)-**ous**
 5. Epileptiform (resembling epilepsy)-**form**
 6. ovoid (resembling an egg)-**oid**
 7. Topical (pertaining to a surface)-**al**
 8. Virile (masculine)-**ile**
 9. Vocal (pertaining to the voice)-**al**
 10. Surgical (pertaining to surgery)-**al**
 11. nuclear (pertaining to a nucleus)-**ar**
 12. urinary (pertaining to urine)-**ary**
 13. circulatory (pertaining to circulation)-**ory**

يادونه: هغه لغاتونه کوم چې په sis وروستاری باندی ختم شوی وی، نو د صفت د بدلولو لپاره یې د وروستار لومړی s په تغیروو، او وروسته د دې t سره ic اضافه کوو، چې په نتیجه کې به صفت لاسته راشي لکه په لاندې مثالونو کې:

- genesis to genetic
- Osmosis to osmotic
- Osteoporosis to osteoporotic

یو څه طبي لغاتونه یو ډول ځانگړي جمعې حالت لري لکه په لاندې ۲-۴ جدول کښې په اول کالم کښې د لغاتونو مفرد وروستاری او په دوهم کالم کښې د لغاتونو جمعې وروستاری لیست شوی دی

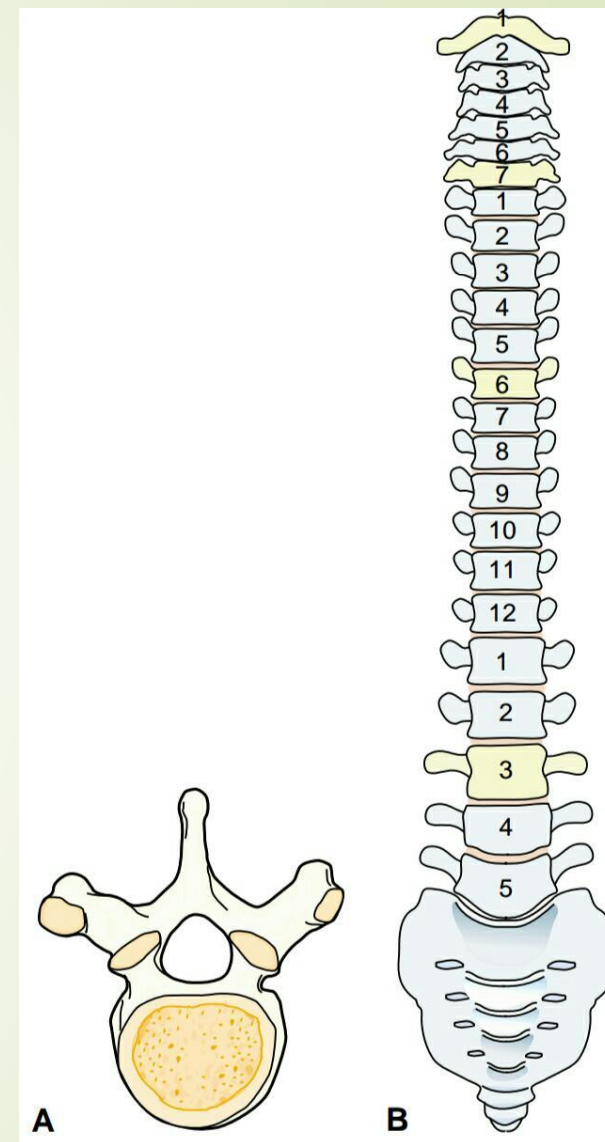
TABLE 2-4 Plural Endings

WORD ENDING	PLURAL ENDING	SINGULAR EXAMPLE	PLURAL EXAMPLE
a	ae	gingiva (gum) <i>JIN-ji-va</i>	gingivae <i>JIN-ji-vē</i>
en	ina	foramen (opening) <i>fō-RĀ-men</i>	foramina <i>fō-RAM-i-na</i>
ex, ix, yx	ices	appendix (something added) <i>a-PEN-dix</i>	appendices <i>a-PEN-di-sēz</i>
is	es	diagnosis (identification of disease) <i>dī-ag-NŌ-sis</i>	diagnoses <i>dī-ag-NŌ-sēz</i>
ma	mata	stigma (mark or scar) <i>STIG-ma</i>	stigmata stig-MAT-a
nx (anx, inx, ynx)	nges	phalanx (bone of finger or toe) <i>fa-LANKS</i>	phalanges <i>fa-LAN-jēz</i>
on	a	spermatozoon (male reproductive cell) <i>sper-ma-tō-ZŌ-on</i>	spermatozoa <i>sper-ma-tō-ZŌ-a</i>
um	a	ovum (egg) <i>Ō-vum</i>	ova <i>Ō-va</i>
us	ii	embolus <i>EM-bō-lus</i>	emboli <i>EM-bō-lī</i>

اما دلته یوڅه استثناءات دی د جمعۍ حالت په جوړولو کښې:

- د جمعۍ حالت د جوړولو لپاره د es کیدای شی چې د هغو لغتانو سره چې په lex او ix باندي پای ته رسېدلي وي استعمال شي، لکه په appendixes, apexes او indexes کښې.
- بعضې خلگ د phalanges مفرد حالت پر ځای phalange استعمالوي چې دا یوه تېروتنه ده، ځکه د phalanges مفرد حالت د phalanx په ډول وي.
- هغه لغاتونه چې وروستۍ یې oma ډولې چې دا په معنی د سالم سرطان دی چې جمعۍ حالت یې omata دی اما بعضې خلگ یې د s په اضافه کولو لیکي اما داسې نه ده، لکه په لاندي مثال کښې carcinoma کې چې د سالم سرطان یو ډول دی چې جمعۍ حالت یې باید د carcinomata په ډول وي، اما carcinomas حالت یې هم عام دی.

1. vertebra (bone of the spine) (Fig. 2-4) vertebrae
2. ganglion (mass of nerve tissue)
3. omentum (abdominal membrane)
4. testis (male gonad)
5. lumen (central opening)
6. matrix (background substance; mold)
7. serum (liquid)
8. meninx (membrane around the brain and spinal cord)
9. focus (center)
10. pelvis (bony hip girdle)
11. adenoma (tumor of a gland)

(Fig. 2-4)

- وروستاری کیدای شی چی په زیاته اندازه په تشخیص ،جراحی او فتالوژي کی چي په انکلس کې surgical ،diagnosis او pathology بلل کیږي وښوول شي.

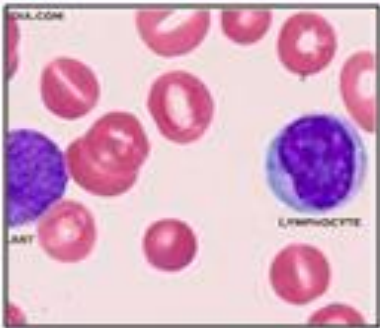
د جراحی په بخش کېنې

-Centesis	-Stomy	--rrhaphy	--pexy
			
- Puncture a cavity	Permanent opening	Repair by suturing	Surgical fixation
--ectomy	--tomy	--plasty	--tripsy
			
Surgical removal	Incision	Surgical repair	Crushing stone

د تشخیص اړوند

د فتالوژي په برخه کېنې

-algia, -dynia	-osis	-blast	-cidal
			
Pain	A condition of-	Immature forming	killing
-clast	-ectasis	-emesis	-emia
			
Breaking	Abnormal dilatation	Vomiting	Blood

له ملتيا مو نږي نږي مننه ستاسو کشر ورور اسدالله فرزاد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library